

Štev. 7

Leto 13

Uredništvo in upravnništvo:

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina letno 24 dinarjev

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-nice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBA

Za svobodo govora, združevanja in zaščito delavstva

Na zadnji konferenci mednarodnega urada dela je imenoma delojemalskih skupin tajnik združene delavske strokovne zveze s. Krekić imel daljši govor o položaju delavstva z ozirom na svobodo organiziranja in udejstvovanja, ki je zbudil splošno pozornost. Ker smo pri vprašanju svobode delavskega strokovnega gibanja zlasti prizadeti železničarji, objavljamo glavne misli govora s. Krekića.

Na žalost moramo tudi na letošnjem zasedanju mednarodnega urada dela ugotoviti, da se v posameznih deželah čudno pojmuje svoboda delavskega strokovnega gibanja kljub določilom XIII. poglavja mirovne pogodbe. Gotovim politikom in državnikom nikakor ne gre v glavo, da je delavsko gibanje v obliki strokovnih organizacij pojav, ki je povzročen po obstoječih gospodarskih in socialnih razmerah. Ti politiki nočejo uvideti, da vrše strokovne organizacije s svojimi najboljšimi močmi koristno delo ne samo za delavstvo kot tako, marveč za ves narod.

V gotovih deželah smatrajo politiki, čim pridejo na oblast, za svojo glavno nalogo delati delavskemu strokovnemu gibanju čim večje ovire in mu škodovati. Nikakor nočejo uvideti, da je zatiranje svobodnih delavskih strokovnih organizacij istovetno z oviranjem socialnega napredka, ki pomeni težak greh proti socialni pravičnosti.

Izjavljamo, da se ne strinjamo z mnenjem prerokov, ki ugotavljajo, da je vse včerajšnje za nič, ter da je treba prepustiti bodočnost delavskih množic dekretiranim voditeljem. Mnenja smo, da je med milijonskimi masami delovnega ljudstva mnogo sposobnih za reševanje delavskih vprašanj pri svobodnem samoodločevanju.

V nekaterih deželah je uvedena mesto svobodnega delavskega gibanja praksa, ki javno neobzirno zatira svobodno udejstvovanje ter odreja najstrožje ukrepe proti udejstvovanju delavstva v strokovnih organizacijah. Celo tarifna gibanja, ki so edino orožje delavstva za izboljšanje gnotnega položaja in torej življenjska potreba strokovnih organizacij, so prepovedana, da bi se tako med delavstvom zbudilo prepričanje, da so delavske strokovne organizacije nepotrebne. Z ozirom na tako omejevanje svobode združevanja ugotavljamo, da mi neomahljivo verujemo v odločilen pomen svobodnega strokovnega gibanja. Prepričani smo, da razni »surogati«, katere se v takih državah postavlja kot nadomestilo za strokovne organizacije, ne morejo uspeti in ne morejo koristiti ne delavstvu in ne narodu. Zakaj le strokovne organizacije, ki jih tvorijo po svobodni volji in ob svojem navdušenju delavske množice, morejo obstojati in koristno delovati ne pa organizacije po načinu totalizacije z nadrejenimi »vodji«.

Govorimo kot demokrati, ki neomahljivo verujemo, da bomo premagali trenutne težke udarce. To verujejo vsi demokratično misleči ljudje. Pravico in dolžnost imamo, da v mednarodnem uradu dela, ki je

bil ustanovljen v zgodovinskem trenutku, potem gospodarske in socialne demokracije pripravljamo pot k socialni pravičnosti. V tej organizaciji hočemo dokumentirati, da je minil čas, ko so bile ljudske množice brez vpliva na javno življenje in so nosile skale za gradbo piramid ali so bile priklenjene z verigami, da so pod udarci biča vlačile velike ladje po vodi.

Ne moremo in nočemo se priučiti naukov o nesvobodi delavskega strokovnega udejstvovanja, kakor tudi ne naukov, da so samo »postavljeni vodje« sposobni za ustvarjanje blagostanja med ljudskimi množicami. Despotizem pomeni uničevanje materialnih, duhovnih in moralnih pridobitev delovnega ljudstva ter vsled tega ne more biti predpogoj za blagostanje delavstva. Nikoli pozivi in dekreti vodje ne bodo mogli preprečiti razvoja, ki gre svojo pot naprej le v svobodi.

Priznavamo družabne razrede in skupine na tej konferenci. Borba teh skupin je osnova, na kateri se gradi nadaljnji napredek. Vsaka rešitev tukaj se smatra za dozorelost svobodne družbe in napredek. Doseženi sklepi so temeljni kamni splošnega napredka, ki izhajajo iz borbe zanj. Kjer pa ni boja, tam ni rešitve in kjer ni rešitve, ni napredka, marveč samo zbiranje eruptivnih družabnih sil. Miren razvoj je mogoč le v reševanju nastalih problemov ob sodelovanju prizadetih, ne pa z diktatom, ki zamore povzročiti največje nesreče.

Ravnatelj mednarodnega urada dela je rekel lani, da je vprašanje svobode delavskega gibanja politično in je obljubil, da ga obdela. Tega ni storil in ne vemo, ali smatra, da je to vprašanje manj važno ali da je preveč delikatno. Ne da se izogniti reševanju tega vprašanja. Povdarjam, da bodo tu sklenjeni socialni ukrepi, pa naj jih sklenemo danes ali jutri, brez vsebine in pomena, ako ne bodo obstojale žive sile, ki bodo sposobne sprejete sklepe tudi urediti. **Te žive sile pa tvori nedvomno le delavski razred in njega gibanja**, katerih ne more nikdo nadomestiti s kakimi umetno od zgoraj ustvarjenimi silami, ker bodo te delavstvu vedno tuje in se delavstvo za nje ne bo ogrelo.

Mednarodni urad dela sestavljajo svobodne, samostojne in medseboj popolnoma enakopravne skupine. Vsi trije deli — predstavniki vlad, delodajalska in delojemalska skupina — so tu popolnoma enakopravni. Vendar ni zadosti, da obstoja ta enakopravnost tu v razpravi dvorani mednarodnega urada dela, **marveč bi morala ta enakopravnost obstojati tudi po vseh državah**, ki bi morale zagarantirati svobodno udejstvovanje delodajalske in delojemalske skupine brez postavljanja kakih »vodij«. Žal ni povsod tako. V nekaterih deželah ni sledu o tej enakopravnosti, marveč je stvaren položaj v največjem nasprotju z duhom, ki veje v Ženevi. Surova sila se uporablja proti onim, ki bi v prvi vrsti rabili varstvo in zaščito. Po nekod se nasilno in odkrito uničuje svobodno

delavsko gibanje, drugod se isto vrši na bolj prikrit način. Ne zadostuje, da se izvajajo razni socialno-politični ukrepi, **ker o socialni pravičnosti ni mogoče govoriti tam, kjer ni svobode.**

Imamo ljudi, ki so za totalitarizem. Ne zлага se pa to s trodelno organizacijo te konference. S totalitarnostjo se po raznih deželah krši ta duh. Kaj bi rekli, če bi v Ženevi posamezne skupine (vladne) nastopale s silo proti drugima? To, kaj ne, je nemogoče, vendar imamo pa to žalostno sliko v nekaterih državah, čeprav so članice v Ženevi. Take države celo trdijo, da se zavzemajo za socialno pravičnost in zahtevajo, da jih mednarodna organizacija hvali.

Mednarodni urad dela v Ženevi mora prinašati socialno pravičnost milijonom trpečih. Toda, kako naj se govori o socialni pravičnosti, če se gazijo državljanske pravice, med katere spada tudi svoboda združevanja? Ni socialne pravice, če udarci zadevajo široke delavske množice, za katere je urad ustanovljen, da se briga zanje. Socialne pravice ni, če so delavstvu vezane roke in noge in se mu s silo ukazuje molk ter se njega um uklapa v železni obroč samo, da se zaduši v njem svobodna misel.

Imamo mnogo dobrosrčnih in pravico ljubečih ljudi, ki se na primer naravnost ganljivo brigajo za zaščito domačih živali. Ali misli gospoda, ki vedri in oblači v gotovih državah, da je zadostna že taka socialna politika, ki glede delavskega skrbstva in pravic uvršča delavstvo v isto stopnjo? Ali je tako težko razumeti, da je **delavec predvsem človek, ki ima odnosno hoče imeti človeško dostojanstvo in ki visoko ceni svojo ljudsko in delavsko čast?** —

Delavec je polnoleten, ima zadosti življenjskih izkušenj ter se zaveda svoje vrednosti in ne mara prepustiti skrbstva za sebe drugim.

Mi ne moremo dovoliti, da bi se podtikalo mnenje, da so odkriti ali tajni napadi na svobodo koalicije, boj proti svobodi govora in misli, spojilji z duhom članstva ženevske organizacije. Ne smemo dopustiti, da postane tridelni sistem naše organizacije prazna fraza. Mi ne moremo dopuščati, da se vsiljuje splošno pojmovanje, da ne bi smele strokovne organizacije svobodno priti do izraza v poedinih delegacijah, ker to nasprotuje duhu in slovesu mednarodne organizacije dela.

Kako naj dopuščamo, da se ob našem molku pretvarja ta ustanova polagoma in sigurno v ustanovo totalitarnega značaja?

V mnogih deželah obstojajo vidni dokazi, kako se je delavsko gibanje popolnoma uničilo in delavstvo zasušnilo. Marsikje se stavijo delavskemu gibanju na pot najrazličnejše ovire in zapreke, nastavlja se pasti, ki naj nudijo odločujočim material za ukrepe proti svobodnemu udejstvovanju delavstva. V Ženevi govorimo o sporazumu in potrebi sodelovanja. Kako popolnoma drugačen, brutalen in neprijateljski pa je govor v posameznih deželah, ki uničuje svobodo. Povdarjam to v svojem imenu in v imenu vseh udeležencev ter vseh prizadetih, tu prisotnih in brez lastne krivde odsotnih, da smo ogorčeni zaradi zapostavljanja. **Hočemo biti svobodni in enakopravni državljani. Ta misel živi v srcih milijonov delavcev, ki jim je danes odvzeta svoboda. Vsi ti milijoni se hočejo boriti in se bodo borili s pomočjo organizacije mednarodnega urada dela za socialno pravico.**

Koliko časa naj še čakajo kronski rentniki?

Dne 1. avgusta poteče 11 let, od kar kronski rentniki edino še pri nas zamenjajo na prevedbo svojih kronskih rent. Na kilograme tehtajo predstave in spomenice, kolikor jih je bilo poslanih na odločujoča mesta, krog in krog sveta bi se pripeljala delegacija, ako bi izračunali skupaj vse kilometre, kolikor jih je prevozila iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva in drugih krajev do Beograda, kjer je prosila za rešitev upravičenih zahtev najbednejših. **Kronske pokojnine so bile z zakonom o prevedbi kronskih pokojnin prevedene že 1. avgusta 1927.** Po pomoti tedaj v zakonu niso bili omenjeni kronski rentniki. Že avgusta 1927 je dobila deputacija pojasnilo, da so izostali le vsled pomote ter da bo ta pomota v najkrajšem času popravljena in dobe tudi oni rente izplačane v dinarski veljavi. Nad polovico prizadetih rentnikov je v preteklih 11. letih pomrlo, večina preostalih vdov vsled nepoznavanja predpisov ni zaprosila za odmero vdovske rente, katere pa so zaprosile, so bile odklonjene z motivacijo, da jim renta ne pripada, ker njih mož ni umrl vsled posledic nezgode, marveč vsled starostne oslabelosti. Pritožile se niso ter so ostale brez vsega, prepustene dobrim ljudem, ali pa so padle v brene občinam. Število prizadetih postaja vedno manjše ter smo bili uverjeni, da bodo s 1. aprilom 1938 že dobili izplačane rente v dinarski veljavi. To namreč predvideva letošnji fi-

nančni zakon. Vendar je minil april, maj, junij, poteka julij, dinarskih rent pa še vedno ni. Ljubljanska direkcija odgovarja proslcem, naj podreza jo v Zagrebu, Zagreb zopet se sklicuje na Beograd, da še ni izšlo navodilo, kako je izvesti tozadevno določbo finančnega zakona.

Gospodje v ministrstvu, izdajte navodila za prevedbo in izplačilo kronskih rent v dinarski veljavi.

Socialna pravičnost zahteva, da se napaka iz leta 1927 ne popravi z veljavnostjo od leta 1938, marveč se mora kronske rente izplačati v dinarski veljavi od onega datuma, s katerim so bile prevedene kronske pokojnine. Za 11 let nazaj imajo kronski rentniki pravico do difference. Svoje zdravje, svoje ude so žrtvovali v vestnem vršenju službe, za to jim ne kratite pravic, marveč dajte, kar jim pripada.

Upamo, da ne bo potreba posebnih deputacij pošiljati v Beograd, ker kronski rentnik nima denarja za kritje takih stroškov. **Ljubljanska direkcija naj da inicijativo za pravilno rešitev tega vprašanja ter naj takoj stavi predlog potom Generalne direkcije ministrstvu, da se kronskim rentnikom izplača rente v dinarski veljavi za čas od 1. avgusta 1927 dalje.**

§ 219 obrtnega zakona in železniški delavci

V našem listu smo večkrat pisali o velikih razlikah med socialno zakonodajo, ki velja za privatne delavce in ono, ki velja za železničarje. Ugotovili smo, da vživa privatni delavec večjo zaščito in tudi dosti drugih pravic, katerih delavski pravilnik za železniške delavce ne pozna ter so tako železniški delavci zapostavljeni. Po obstoječih zakonih je za železniške delavce omejena svoboda združevanja, ker je ustanovitev strokovne organizacije odvisna od potrdila delodajalca. Železniški delavec nima pravice, da bi z mezno akcijo si priboril izboljšanje svojega položaja ter ima edino pravico prositi delodajalca, da uvidi težak položaj in mu nekaj pokloni. Če pa je prošnja brezuspešna, se mora železniški delavec zadovoljiti tudi z odklonitvijo.

Če je v naši državi obveljala praksa, da naj se omeji svoboda sindikalnega udejstvovanja delavstva v državni službi, bi morala istočasno obveljati tudi praksa, da se prizna delavcu v državni službi najmanj vse iste pravice in ugodnosti, katere vživa privatni delavec. To stališče je utemeljeno z dejstvom, da je privatnemu delavcu vedno omogočeno z organiziranim nastopom delodajalca prisiliti do večjih koncesij, zvišanja plač in priznanja raznih drugih ugodnosti, ki gredo preko določb obstoječe socialne zakonodaje, železniški delavec pa te pravice nima ter vživa le ono, kar mu obstoječi predpisi nudijo.

Danes navedemo le § 219 obrtnega zakona. Ta paragraf predpisuje obvezno, da mora delodajalec delavcu, ki je bil pri njemu najmanj 14 dni uslužben, v slučaju bolezni plačati za

prvi teden bolezni nezmanjšano plačo, čeprav dobi delavec istočasno od Okrožnega urada hranarino. Tej pravici se delavec ne more odpovedati in tudi če podpiše izjavo, da se odreče izplačilu mezde za prvi teden bolezni, taka izjava pred sodiščem ne velja in zamore delavec po prestopu službe za tri leta nazaj iztožiti mezde za prvi teden bolezni. Za rudarje in topilniške delavce pa je predvideno, da dobe za prvi teden bolezni od delodajalca izplačano diferenco med hranarino in njegovo mezdo.

Ker izdelava Generalna direkcija nov delavski pravilnik, smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo tako generalnega direktorja kot ministra, da da komisiji nalog, da mora pri izdelavi novega delavskega pravilnika železniškim delavcem in profesionistom priznati prav vse one ugodnosti, katere predvideva splošna zakonodaja za privatne delavce.

Priznajte železniškemu delavcu:
za prvi teden bolezni poleg hranarine še nezmanjšano plačo,
za čas orožnih vaj in največ za 4 tedne po enoletnem neprekinjenem službovanju neskrajšano mezdo,

volitve obratnih zaupnikov brez vsakih omejitev ter zaščito zaupnikov v nji udejstvovanju,

50 odstotni povišek za vsako nadurno delo.

Če pa smatrate, da teh pravic, ki jih vživa privatni delavec, železniškemu delavcu ne morete odobriti, pa mu dajte svobodo združevanja in pravico sindikalne akcije za izboljšanje položaja, ker ne gre, da bi bil železniški delavec prav povsod prikrajšan.

Delavski pravilnik piše

Čl. 22—23: Stalnost dobi kvalificirani, polkvalificirani in prosti fizični delavec, ki je državljan kraljevine Jugoslavije, je zadostil vojaški dolžnosti in je star nad 24 ter manj kot 36 let. Poleg tega mora biti popolnoma zdrav in mora imeti 3 leta neprekinjene službe na železnici. Rešenje o stalnosti sestavi pristojni oddelek na predlog šefa ter se računa stalnost od prihodnjega prvega po izpolnitvi vseh pogojev za stalnost.

Tolmačenje Ministrstva saobračaja štev. MS 779-35: Pravica na pridobitev stalnosti je zakonita pravica ter se mora priznati delavcu, ko izpolni pogoje delavskega pravilnika. Vsled tega ni odvisno od presoje oblasti, ali bo postal delavec stalen ali ne.

Čl. 90: Stalni delavec ima pravico na letni dopust s plačo za delovne dneve in sicer: do 10 let službe

10 dni, do 20 let službe 15 dni, preko 20 let službe 20 dni.

Čl. 114: V svrhu zastopanja skupnih zahtev pred svojimi službenimi načelniki glede vprašanj, ki so v zvezi s službo odnosno, ki interesirajo večino delavcev, bo železniška uprava razdelila službene edinice v grupe, ki bodo zaposlovala od 50 do 300 delavcev, pa bodo delavci teh grup iz svoje srede izvolili dva zaupnika kot tolmača delavskih kolektivnih želja in gledišč.

Čl. 116: Članstvo v pokojninskem fondu je obvezno. Sleherni stalni delavec na železnici mora biti član fonda od dne, ko postane stalen.

Podpisano uredništvo bi rado ugotovilo, v koliko službenih edinicah se ti predpisi obstoječega pravilnika, ki so obvezni, točno izvajajo ter prosi tako šefe službenih edinic, kakor prizadeto delavstvo, da do 1. avgusta

1938 sporoče, kakšen je dejanski stan glede izvajanja teh predpisov.

Gradivo, ki ga bomo prejeli in v katerem bi bile ugotovljene kršitve obstoječih predpisov, bomo uredili

po progah in službenih edinicah ter ga dostavili Generalni direkciji, da ukrene potrebno, da se nedostatki za bodoče odpravijo in pravilnik v celoti izvaja.

Monopolski delavci so uspeli — kaj pa mi?

V dnevnih listih sem bral poročilo, da je finančni minister podpisal nov pravilnik o mezdah monopolskih delavcev, s katerim se povišajo mezde vsem monopolskim delavcem za 10 do 20 odst.

Začetna plača navadnega pomožnega delavca znaša din 33 na dan in končna najmanj din 43, začetna plača profesionista najmanj din 46 do din 66. Razveselil sem se, ko sem prebral te vrstice, saj je danes draginja taka, da din 33 komaj zadostuje za preživljanje samca. Bil sem uverjen, da bomo tudi mi železniški delavci enkrat upoštevani, ker je draginja za nas popolnoma enaka; eni kot drugi služimo državnim ustanovi, železniški delavci moramo vršiti zlasti na progi odgovorno službo ob vsakem vremenu.

Vendar vesti, ki prihajajo o našem novem delavskem pravilniku niso razveseljive. Še vedno naj bo začetna plača delavca din 20, kakor da se za nas železniške delavce draginja tekom zadnjih let ni prav nič zvišala. Kaj nam pomaga, ako bomo zopet dobili v novem delavskem

pravilniku kopico novih predpisov o redu in delu, administrativnih in disciplinskih kazni, vsega tega ne moremo stlačiti v lonec, s tem ne moremo nasiti naših družin. Naši otroci zahtevajo zadosten kos kruha in ne razumejo, da jim ga oče ne more dati, ker nimajo denarja. V očeh naših otrok izgledamo brezsrčni.

Naj finančni minister poišče potreben kredit tudi za železniške delavce. V poročilih o poslovnem uspehu železnice se poroča o velikih dobičkih. Naj se ti dobički porabijo za zvišanje plač železniškim delavcem.

Nočemo pretiravati: Želimo, da se železniškemu delavcu in železniškemu profesionistu prizna samo ista začetna plača, kakor tobačnemu delavstvu, to je: delavcu din 33 dnevno, profesionistu din 47 dnevno ter avtomatično napredovanje, kakor ga ima monopolski delavec.

Enemu in istemu gospodarju služimo, za to zahtevamo, da nam prizna ta gospodar tudi iste pravice!

Nekaj bō treba ukreniti tudi za delavce

Delavci na železnici žive danes v nezavidnem položaju. Redno se vsako leto pripeti, da zmanjka kredita in so tako zlasti na progi izpostavljeni brezplačnim dopustom, poleg tega ne dobe onih pravic, ki jih pravilnik predvideva. Direkcija prepusti šefom službenih edinic, da si z osebjem, ki ga imajo na razpolago, pomagajo, kakor vejo in znajo. Če zamorejo urediti turnus tako, da je služba opravljena in so na razpolago nadomestniki, lahko izrabi osobje dopust. Če nadomestnikov ni, delavec pripadajočega dopusta ne more izrabiti. Če je na razpolago kredit, se tu in tam povečajo delavcem takozvane uvečane plače. Če kredita ni, tudi zvišanje plač ni. In tako dalje bi lahko naštevali, kako so najrazličnejše ugodnosti, ki jih predvidevajo obstoječi pravilniki, odvisni od kredita in zopet le od kredita.

So pa gotovi predpisi, ki niso odvisni od kredita samega, marveč se delavcu lahko nudi, kar mu pripada, ako se le hoče pravilno tolmačiti obstoječe predpise. V zadnjem času je bilo več delavcev oškodovanih brez lastne krivde, ker niso bili potrebni ukrepi pravočasno podvzeti.

Tako zaznamujemo primere, da je bil delavec neprekinjeno bolan 26 tednov, pa ni bil razrešen službe in mu ni bila odmerjena pokojnina. Bol-

niški fond mu po preteku 26 tednov, čeprav še ni bil zdrav, ni več izplačal hranarine sklicujoč se na tozadevne predpise, da pripada hranarina le 26 tednov. Zdravniška komisija, ki je delavca pregledala, je ugotovila, da še ni zdrav in da mora še ostati v bolniškem staležu. Odloka o prestopu službe ni dobil in tako mu pokojninski fond ni mogel odrediti pokojnine po delavskem pravilniku. Ta delavec je ostal par mesecev brez prejemkov, brez hranarine in brez pokojnine ter so bile vse njegove vloge zaman. Navajamo ta primer za to, da bi železniška direkcija prizadetu delavcu, čeprav sedaj zopet vrši službo, za dotični čas priznala ene ali druge prejemke, ker na ene ima pravico. V bodoče pa naj bi ukrenila, da se delavcu po 26 tednih bolezni, ako se ugotovi, da bo dalje časa nesposoben za delo, službo odpove in tako omogoči odmera pokojnine. Čim postane delavec za službo zopet sposoben, naj ga pokliče direkcija na pregled in reaktivira. Če pa tega postopka ne mara izvesti, pa naj izvaja analogno kakor je to uvedeno za splošno zavarovanje pri Okrožnem uradu, podaljšanje izplačevanja hranarine od 26 na 52 tednov, da tako omogoči delavcu zdravljenje ter istočasno preživljanje njegove družine.

Cankarjeva družba Te vabi

»Kadar napoči tisti dan, bo prerojeni narod pobral iz blata pohojeno krizantemo, očistil jo bo ter jo hranil s hvalnim spoštovanjem... Na enem tistih tenkih belih lističev bo napisano moje ime.«

Ivan Cankar v »Beli Krizantemi«.

In slovensko delavstvo je pobralo iz blata belo krizantemo, jo očistilo in s ponosom napisalo na beli list »Cankarjeva družba«, ki je izdala že 38 lepih in trajno vrednih knjig. Ob 20-letnici Cankarjeve smrti in ob 10-letnici »Cankarjeve družbe« vabimo vse, da postanejo njeni člani. Letošnjo jesen bodo izšle te-le njene knjige:

Koledar C. D. za leto 1939 z izbrano bogato vsebino, z važnimi razpravami, lepimi črticami, zgodbami in slikami. Velik del bo posvečen Ivanu Cankarju; njegov sodobnik Karel Schweiger bo objavil svoje spomine nanj kot človeka, Janez Kocmur in Fran Albrecht sta obljubila važne prispevke o njem kot pesniku in borcu in pokazali bomo odnos slovenskega

delavstva do njega. Koledar bo pričel mnogo novega gradiva iz življenja Slovencev v tujini, v Franciji, severni in južni Ameriki. skratka: ta koledar bo res knjiga slovenskega ljudstva, njegovo ogledalo in vodnik v novo leto, v prihodnost.

Roger Martin du Gard: **Taki so ljudje.** Slavni francoski pisatelj nam v tem romanu prikazuje življenje francoske vasi, ki v marsičem spominja po svojih ljudeh tudi na naše podeželje. To ni samo podoba življenja, kakršno je, temveč je duhovita satira sodobne človeške družbe in človeka. Da je to res mojstrsko leposlovno delo trajne vrednosti, vam pove že samo ime pisatelja, ki je dobil lani svetovno Nobelovo nagrado za literaturo.

Arthur Koestler: **Španski testament.** Kot vojni poročevalec velikega angleškega časopisa »News Chronicle« nam Koestler v tej knjigi opisuje svoje doživljanje v španski državljanski vojni in Francovem ujetništvu, v katerem ga je rešil smrti samo ugled britanskega imperija. Njegovo poročilo je dokument pretresljive resničnosti. Knjiga je izšla letos istočasno

v Londonu in v nemškem prevodu v Švici. V Angliji je bilo prvih 14 dni razprodanih 55.000 izvodov. Angleška revija »New Statesman and Nation« jo ocenjuje tako-le: »Ta knjiga pomeni trajno obogatitev literature in psihološkega znanja. Kaj bi jo natančneje analizirali! Hočemo, da jo berete...« Carter je v »Manchester Guardian« odgovoril: »Priznati moram, da sem jo bral brez oddiha do dveh zjutraj.«

Dr. Živko Topalović: **Pomlad človeštva.** V obliki pogovora nam v zelo razumljivem slogu razlaga dr. Topalović razvoj človeka od njegovega postanka, gonilne moči, ki so v njem in s katerimi se je dvignil nad živalski svet, tehniko kot drugo ustvarjajočo moč človeštva, njegove prve družbene oblike od divjih hord preko rodov in plemen, nastanek neenakosti v človeški družbi in države. Ta knjiga je potrebna nam vsem, ki se borimo za nov družbeni red, kot prvi pisatelj v uvodu: »Kakor mora zdravnik dobro poznati sestav človeškega telesa, ki ga hoče zdraviti, moramo tudi mi natančno poznati sestav in funkcioniranje, delo tiste ce-

lote, tistega organizma, ki se imenuje človeška družba.«

Vse te štiri knjige, ki je vsaka posebej vredna več kakor 20 dinarjev, bo to jesen poslala »Cankarjeva družba« vsem svojim članom za članarino 20 dinarjev.

Ali vas ne zanima vsaka teh knjig ali vsaj ena od njih?

In 20 dinarjev morete žrtvovati za nje?

Gotovo boste postali član »Cankarjeve družbe« in poravnali članarino pri zaupniku v vašem kraju, ako pa ga pri vas ni, boste naročili knjige z navadno dopisnico naravnost na naslov: »Cankarjeva družba — Ljubljana, poštni predal 290«.

Ob letošnjih pomembnih jubilejih v vsako slovensko hišo in družino knjige, ki oznanjajo svobodo, enakost in bratstvo!

Da se bodo uresničile besede Ivana Cankarja:

»Slovenska knjiga je prišla med slovensko ljudstvo, ni se bahavo ponižala k njemu, temveč ljudstvo se je povzdignilo k nji.«

Produkti današnjice

Svakodnevna štampa, — gotovo — ispunjava stupce svojih novina slučajem korupcije, koja se javlja u više peripetija. Izgleda, da je postalo tradicionalno — neophodno potrebno — da se zadovolji znatiželja čitalaca, i da ih se uvjeri o stabilnosti ove zaraze. Svremenom na vreme, u svim mogućim slojevima ljudskog društva, izbije na površinu po koji primjer »skandala«. Začetnici »afere« nastoje, da i ovaj slučaj likvidiraju sa prokušanom rečenicom: mnogo vike na za što, što u većini slučajeva i uspeva. Posmatrači opravdavaju ovakav rezultat »sa dobrim vezama«. Val negodovanja i zgražanja mine, jer ga potiskavaju tekući događaji istoga oblika i sadržaja. Sa svih mjerodavnih strana diže se protest, kuka i motika, stvaraju se zaključci sa crnim perspektivama u vidu drakonskog kažnjavanja, ali unatoč svega, još danas — iako ne kulminira — korupcija postoji, i javlja se, da je tu. Prema tome izgleda, da se nije postupalo dovoljno zastrašavajućim primjerom, to jest riječi ne postadoše i djela.

Na koji način o kako se gdje pojavljuje, spomenuti ćemo par momenta. Negdje vidno ali ne i čujno, negdje pako čujno ali ne i vidno. Ovisno je u kojim i kakovim se slo-

jevima društva kreće i stvara. Poput Trojanskog konja, uvlači se u domove, razara moralne osebine svojih »pitomaca«, stvarajući lanac, kojim veže slobodnu volju. Ne bira položaje ni zvanja, a karaktere poštenja poštenja ponajmanje, te joj je već radi toga uspjeh zajamčen. Sa gledišta na minimum vrlina ljudi, korupcija je rak rana, koja zvučnim i blještavim potezom, ništi dotadnji dugogodišnji kapital pojedinaca, — pošten glas! Svi znaci govore, da je nekad čuvena narodna poslovice, silom prilika preinačena i glasi: »više vrijedi zlatan pas, nego pošten glas«!

Uza sve blagodati i lagodnosti stvorene naklonošću korupcije, postoje i dvije protivnosti: strah pred otkrićem, i savjest pred odgovornošću! Podjednako osjećaju to, iskusni i neiskusni, otkriveni i tajni. Vrijeme, kao najtačniji i najdostizniji svjedok i sudac, dokazalo je i dokazati će, da je ipak dugotrajnije i časnije služiti glasu svoje savjesti, i poštivati poštenje, nego samovoljno robovati zlatnom teletu, postati slijepi i besćutni podanici korupcije, koja si prisvaja moć i gospodstvo uništavanjem najdragocjenijih vrlina čovjeka odnosno ljudi, nezasićenošću i lakomnošću boga Moloha!

—vis—

Ima li ovo još i gdje na svijetu?

U sarajevskoj željezničkoj radionici su najlabije plaćeni specijalni zanatlije. Nevjerovatno, ali istinito.

Dok ostali radnici željezničke radione zaraduju 300—400 din mjesečno akorda, specijalni zanatlije često ne dobivaju ni jednog dinara akorda, bez da na istima postoji neka krivica. Ti specijalni radnici su bravari alatničari, stolari modela, električari, bravari za uzdržavanje zgrada i varioci. U cijelom svijetu ova vrsta zanatlija se smatra kao specijalni radnici i u svakom su poduzeću najbolje plaćeni radnici, a kod nas su najgore plaćeni radnici. Čak i pomoćni radnici dobivaju više akordne zarade nego ovi.

Da bi navedeno bilo jasnije, navešćemo slijedeće:

Alatničari, stolari modela, električari, bravari za uzdržavanje zgrada i varioci dobivaju režijski akord — i ako u istoj radionici — u svakom odjeljenju drugačiji. Ne samo, da je u svakom odjeljenju drugačiji, nego je čak u jednom istom odjeljenju različit. N. pr. varioci III. odjeljenja imaju drugačiji akordnu zaradu od one, koju imaju alatničari istog odjeljenja i ako rade jedni i drugi režijske poslove. Alatničari i varioci II. odjeljenja imaju drugačiju akordnu zaradu od alatničara IV. odjeljenja in stolara modela, koji također obavljaju režijske radove. Tako isto je i sa električarima.

Svi ostali radnici koji ne rade režijske poslove zaraduju od 40 do 50 odst. akorda.

Napominjemo, da se procenat na nadnicu ne računa kao faktični procenat, nego se određena dva količnika, kojima se množe akordni satovi. Tako je količnik do 48 din nadnice 4.10 din, a preko ove 4.50 din. Za ove posljednje svojevremeno kod uvođenja akordnog rada bio je količnik din 7.20, a sada je spao na din 4.50 tako, da po ovom sistemu skupina, koja podigne 50 odst. akorda, stvarno ne zaradi ni 30 odst.

Kakove poslove rade zanatlije pod režijskim akordom? Alatničari prave nov alat i popravljaju stari, koji je potreban za opravku lokomotiva i vagona, kao i sve razne sprave, žigove, automate i kase, potrebne za saobraćajnu službu.

Stolari modela prave sve vrste modela za vagona i lokomotive. Električari vrše sve moguće popravke i instalacije za postrojenje radionice, kao i nove instalacije u vagonima. Najteže zvanje u metalnoj struci jest zvanje varioca, a od bravara za uzdržavanje zgrada traži se, da izrađuju vse potrebno, dali to spada u njihovu profesiju ili ne.

Iz nabrojenog razvidi se, da ovi zanatlije ni u kom slučaju ne mogu utjecati na povišenje produkcije i s tem u vezi na povišenje jedinica, potrebnih za obračunavanje režijskog akorda. Ako se uzme u obzir, da ove radove mogu obavljati samo najbolje kvalifikovani radnici, onda je jasno, da je postupak, kojim se tim radnicima često oduzima po 300 i više dinara mjesečno, skroz nepravedan.

Ako se k tome doda još i to, da je u poslednje vreme poskočila cena životnim potrebštinama za 20 odst. do 30 odst., onda se dobije jasna slika, u kakvom se očajnom položaju nalaze naši najbolji radnici krivicom nemogućeg sistema obračunavanja režijskog akorda.

Radnici su se više puta žalili na nepravdu, koja im se čini, svojim šefovima odjeljenja a i samome upravniku radione. Sve je ostalo bez uspjeha. Upravnik radione se je izmicao upućujući radnike šefovima odjela. Šefovi odjela bi uvijek rekli, da bez upravnika ne mogu nista učiniti. Tako to pitanje režijskog akorda se već dugo povlači i niko ga neće da riješi.

Jedno vrijeme je izgledalo, da se je našao zgodan način za obračunavanje režijskog akorda, ali se to pokazalo brzo kao netačno, jer se je počelo u ovoj radionici sa izradom novih vagona, što je utjecalo na produkciju revizija i glavnih popravaka starih kola.

Prije nego što su se počela raditi nova kola, revizija glavnih popravaka je više izbačeno nego sada. Pošto svaka revizija i glavni popravak vagona nosi izvjestan broj jedinica, kojima se množi određeni količnik (i ovaj je proizvoljan određuje ga upravnik), za izračunavanje režijskog akorda, razumljivo je, da je onda i režijski akord bio veći. Međutim izrada novih kola oduzela je veliki dio radnika, koji su radili na reviziji i glavnim opravcima starih kola, pa je usled toga broj jedinica pao, a u vezi s tim i režijski akord.

Izrada novih vagona ne računa se u produkciju te ne nosi nikakvih jedinica, potrebnih za obračunavanje režijskog akorda (i ovo je nešto novo: produkciju ne priznati produkcijom!) i ako dve trećine svih radnika kolnice rade na novim kolima.

Ovo je u najmanju ruku nemoćno, da se u vrijeme, kad skupoća svakog dana raste, život biva svaki dan teži — zarade najkvalifikovanijim radnicima na nedovoljan način smanjuju za 300 do 450 din.

Želimo na ovo upozoriti g. ministra saobraćaja, generalnog direkto-

ra, kao i sve mjerodavne faktore, sa uvjerenjem, da im ta stvar nije poznata i ujedno molimo g. ministra saobraćaja da ove stvari izvidi i nepravdu, koja je nanešena svim speci-

alnim radnicima, čim prije ispravi, jer je to u interesu pravde, morala, a i same željezničke službe i — jer ovo zaista nigdje na svijetu nema. Željeznički Radnik.

Čitamo

...kako se »vrućim molbama« kani umekšati srce mjerodavnih.

...kako će se težak položaj željezničara »demonstrirati« izletom na drugi kontinent.

...kako je na skupštini »zadruškarski svijesni« izbila — mjesto oduševljenja — bura ogorčenja i protesta.

...kako su cijene pojedinih životnih namirnica poskočile, i uvećale insolventnost naših plaćevnih sredstava.

...kako je ubijanje nezaštićenih i nemoćnih opravdano, ako to zahtjevaju »viši« interesi zaštitnika i propagatora mira i ljubavi.

...kako je voda — do maksimuma — zaslužila naziv lošeg gospodara.

...kako je vjera pojedinih religioznih naroda, učinila velike usluge inovjercima.

...kako su nevidljive i razarajuće prirodne snage, zadale bočni udarac napadaču.

...kako su simboli mira — ratni brodovi — radi miroljubivog držanja postali bezopasne ratne igračke.

...kako i s one strane Oceana nezasićni Moloh proždire ljude, za volju petrolejskih kraljeva. S.

Samo pritožbe

Nastopil je čas, ko prejema naše uredništvo iz raznih krajev dopise, kako željezničari ne morejo izrabiti pripadajućega dopusta. Dopisi so zelo značilni in ako ne bi primanjkovalo prostora, bi jih objavili v celoti. Tako prinašamo le izvlečke:

Na postaji A. manjka na primer kar 10 uslužbencev za kritje bolnikov in dopustov, ter so vse intervencije zaman, da bi dobila postaja vsaj ono število uslužbencev, ki je predvideno v po direkciji odobrenem staležu osobja. Postajni delavec je že pol leta bolan, nadomestuje ga zavirač. Skladišni delavec boleha že par tednov, nadomestuje ga zavirač. Kar dva zavirača sta zaposlena v pisarni, dva sta pri premiku, ker sta tam nujno potrebna. Če zbolí kretnik na sosednji postaji, ali je tako srečen, da dobi dopust, ga nadomestuje zavirač. Ni čuda, če potem v tej po-

staji vlakospremno osobje ne dobi dopusta kljub ponovnim intervencijam na direkciji, ker ni ljudi, da bi se spopolnil vsaj oni stalež osobja, ki ga je direkcija pri normiranju sama predvidela.

V postaji B. osobje že od 1. februaria dalje ni dobilo niti enega dneva dopusta in tudi ni moglo izrabiti pripadajočih mesečnih odmorov. Na intervencije odgovarja direkcija, da je stvar načelnika, kako bo službo uredil in istočasno dal osobju dopuste. Krediti so celo nižji od lanskega leta in na zvišanje staleža osobja ni misliti.

Takih izvlečkov bi lahko objavili še več. Upamo, da je g. direktorju znan položaj, v katerem se osobje nahaja in da bo zastavil svoj vpliv v Beogradu za zvišanje staleža osobja ter tako poskrbel, da pride osobje do z zakonom zajamčenih pravic.

Zveza nabavljalnih zadrug o položaju državnih nameštencev

Na občnem zboru Zveze nabavljalnih zadrug je bila sprejeta tudi obširna resolucija o položaju, v katerem žive državni nameštenci in ki ugotavlja:

I.

Občni zbor Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev soglasno ugotavlja, da se gmotni položaj državnih uslužbencev, upokojencev in delavcev zaradi podražavanja vseh življenjskih potrebščin dan za dnevno poslabšuje. Odločujoči činitelji morajo računati s tem stanjem, podvzeti uspešne korake v pomoč in najti sredstva, da se gmotni položaj osobja popravi.

II.

Občni zbor Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev kot vrhovni forum zadružnega gibanja državnih uslužbencev v naši državi, po vsestranski obravnavi o stanovanjskih razmerah pri nas, zlasti v velikih mestih

ugotavlja:

1. da so stanovanjske razmere državnih uslužbencev in upokojencev, zlasti pa delavcev v državnih prido-bitnih podjetjih v većjih mestih nezdržne iz družbenih, gospodarskih in npravnstvenih ter higijenskih razlogov;

2. da se redno pojavlja, da morajo te osebe od svojih skromnih prejemkov oddati do 50 % samo za najemnino, če hoćejo svoji družini preskrbeti kakršno koli streho nad glavo;

3. da so javna in samoupravna telesa doslej premalo storila za izboljšanje nastanitvenih pogojev;

4. da uredba o uporabi denarja za zidanje stanovanj drž. uslužbencev (Služb. Nov. štev. 263/26) od uveljavljenja do danes ni koristila popolnoma nič tistim uslužbencem, ki stanujejo izven Beograda, Zagreba in Ljubljane;

5. da § 30. zakona o drž. prometnem osobju iz leta 1931. določa izdaje uredbe o najemnini v poslopih drž. prometnih ustanov in o uporabi tega denarja za zidanje novih stanovanj za drž. prom. osobje, da se pa ta uredba, čeprav je bila izdana, do danes še ni izvajala;

6. da je današnja obrestna mera za posojila za zidanje stanovanj pretirano visoka;

Na podlagi teh dejstev občni zbor ponovno

apelira:

1. na g. ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje, naj sklad za zidanje stanovanj drž. uslužbencev izroči Zvezi nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev, ki bo iz tega sklada mogla dovoljevati posojila stanovanjskim zadrugam drž. uslužbencev;

2. na g. prometnega ministra, naj uredbo o najemnini v poslopih drž. prom. ustanov kar najprej dejansko izvede in prične z dovoljevanjem posojil za zidanje stanovanj;

3. na kraljevsko vladu, naj najde način in možnost, da se obrestna mera za posojila za zidanje stanovanj zniža;

4. na g. finančnega ministra, naj Zvezi dá na razpolago sredstva iz uradniškega, delavskega in podpornega sklada, da Zveza ta sredstva uporabi za zidanje stanovanj in za posojila svojim zadrugam.

S temi ukrepi se bodo izpolnili vsi potrebni pogoji za uspešen razvoj zadružne stanovanjske akcije sploh, zlasti pa zadružne stanovanjske akcije drž. uslužbencev, kar bo zelo ugodno vplivalo na gmotni položaj drž. uslužbencev in na izboljšanje stanovanjske kulture v naši državi.

Ali si že pridobil novega naročnika za „Ujedinjeni Železničar“?

Sarajevske volitve

V našem bolniškem fondu so postale volitve skupščinarjev v Sarajevu znane. Doslej so se redne glavne skupščine kolikor toliko »redno« vršile, letos pa so nastopile — sarajevske volitve in sklicanja redne glavne skupščine ni. Med železničarji se raznašajo najrazličnejše vesti, kako bo premalo denarja za hranarino, za zobozdravljenje in vsega tega je kriva — redna glavna skupščina, ki se ne more sestati.

Pred dvema meseci smo pisali, da so se vršile tudi v sarajevski direkciji volitve skupščinarjev in so nastopili dve listi: oficielna zvezarska in opozicijska zvezarska. Volitve so bile razveljavljene in razpisane nove, ki so se vršile dne 1. marca 1938. Tudi pri teh volitvah sta bili dve listi: oficielna zvezarska z nosilcem g. Čedo Milojkovićem, pomočnikom direktorja in opozicijska lista, ki si je preskrbela še gotov poseben sijaj z nosilcem Ing. Skakićem, šefom gradbenega oddelka direkcije. Zmagala je opozicijska lista, ki je dobila 7001 glas proti 4621 glasov, ki

jih je dobila oficielna zveza. Razumljivo se je oficielna zveza pritožila, da je bila volitev nepravilna. Do sem je vse v redu. Čudimo pa se, zakaj do danes še ni sklicana skupščina bolniškega fonda, na kateri bi bili izvoljeni delegati za glavno skupščino.

Železničarji zahtevajo, da se glavna skupščina skliče. Popolnoma vseeno je, kdo bo izvoljen za delegata v Sarajevu. Ako se gospodom v sarajevski direkciji ne mudi za sklicanje oblastne skupščine, to ne sme biti razlog, da ne bi bila sklicana glavna skupščina. Posebno smo tangirani železničarji v Sloveniji, ki odločno zahtevamo takojšnjo sklicanje glavne skupščine, ki naj zagarantira zadosten proračun, da bo mogel bolniški fond na pram svojim članom vršiti vse obveze, istočasno pa naj odobri tudi zadosten kredit za postavitev sanatorija na Golniku.

* * *

Pokojnine

»Naš Glas« objavlja pod gornjim naslovom sledečo statistiko:

Po letošnjem državnem proračunu je določenih svega skupaj za 1112 milijonov dinarjev pokojnin. Od tega odpade na osebne pokojnine 770,3 milijona dinarjev, na rodbinske pokojnine 329 milijonov dinarjev, razne podpore, priznanja itd. pa znašajo približno 6 milijonov dinarjev. Nasproti državnemu proračunu za 1937/1938. so letos pokojnine zvišane za 26 milijonov dinarjev.

Po izplačilnih blagajnah se razdele pokojnine tako, da izplačuje:

	milij. din
glav. drž. blagajna	8.933 oseb. 207,5
finanč. direkcije:	
Zagreb	15.493 » 254,6
Ljubljana	10.496 » 171,7
Novi Sad	6.677 » 101,3
Sarajevo	5.560 » 84,5
Podgorica	5.195 » 70,0
Split	5.584 » 67,4
Niš	4.118 » 60,7
Skoplje	2.543 » 40,6
Banja Luka	2.548 » 34,4

Finančna direkcija v Ljubljani bo izplačevala po letošnjem drž. proračunu torej 10.496 osebam pokojnine, podpore itd. Od teh je 6992 osebnih

upokojencev, rodbin. upokojencev (vdov in sirot) je 34, uživalcev podpor, raznih priznanj itd. pa 88. Ti zadnji bodo prešli po proračunu približno 152.000 din, na dokladah pa 600.000 din, skupaj nad 750.000 din. Za osebne upokojence je določen kredit nad 74 milijonov, za pokojnine, za osebne in rodbinske doklade pa 55 milijonov, skupno torej 129 milijonov dinarjev. Za rodbinske upokojence v Sloveniji je določeno za čiste pokojnine 15 milijonov dinarjev, za osebne rodbinske doklade pa 26,4 milijona dinarjev, skupno torej nad 41 milijonov dinarjev.

Iz navedenih števil je pa žal posneti tudi to, da se doklade upokojencem niso zvišale. Zaman so bili torej vsi napori organizacij, vse prošnje in spomenice, vse dokazovanje obupnega položaja upokojencev ni njihove borbe za obstanek. Upajmo vsaj, da s tem, ko upokojenci spet niso bili upoštevani, ni rečeno, da bodo morali čakati na zvišanje prejemkov do prihodnjega aprila. Zato je treba nadaljevati to borbo z nezmanjšano silo, dokler uspeh ne bo dosežen.

Volitve delegatov železničarske nabavljalne zadrage

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani je v posebni izdaji »Zadrugarja« objavila, da se vrše volitve delegatov in njihovih namestnikov za skupščino Nabavljalne zadrage dne 21. avgusta 1938 nepretrgoma od 8.—18. ure. Kandidatne liste se morajo vložiti najkasneje do vključno 4. avgusta ter bodo mogli člani glasovati le za one kandidatne liste, ki jih bo glavni volilni odbor potrdil. V času od 10. do incl. 24. julija 1938 se vrše oficielni članski sestanki, ki jih je sklical odbor nabavljalne zadrage in na katerih se bo sklepalo o kandidatih listah.

Ako se na članskem sestanku postavi le ena kandidatna lista in proti njej ni ugovora, potem se smatra po mnenju glavnega volilnega odbora edino ta lista kot pravilno vložena ter člani kasneje ne morejo vložiti druge liste. Ako pa na članskem sestanku člani izjavijo, da se ne strinjajo s predloženimi kandidati, je podana možnost da vložijo na to še drugo listo, čeprav bi bila na članskem sestanku gotova lista z večino glasov odobrena.

Vsi člani Nabavljalne zadrage so itak prejeli v »Zadrugarju« pravilnik o volitvah delegatov in sedaj poseben volilni oklic z razporedom volilnih okrožij in vsemi oficielnimi na-

vodili, vsled tega jih v našem strokovnem glasilu ne bomo ponavljali.

Prav pa je, da povemo k volitvam naše stališče, da ne bi kasneje, ako ne bi prišlo do enotnih kandidatnih list v posameznih okrožjih, kdo koval kapital na naš račun, da smo razdirači in da delamo proti interesom zadrage in zadrugarjev.

Izjavljamo, da zadruga in volitve delegatov ne smejo služiti za to, da bi ob tej priliki vršili kake medsebojne obračune, ki izvirajo iz različnih naziranj odnosno iz različnih gledanj na razvoj strokovnega pokreta med železničarji.

Izjavljamo, da je nujno potrebno ukreniti vse, da ob priliki volitev ne pride do raznih medsebojnih očitanih in namigavanj o koritarstvu ali nekoriutarstvu ali celo raznih podtikanj, ki bi zamogli le služiti nasprotnikom združništva v borbi proti združništvu.

V interesu razvoja zadrage same in vseh zadrugarjev je, da bi bila združna zavest med članstvom že tako razvita, da bi zadrugarji na članskih sestankih ne gledali samo na ime enega ali drugega kandidata odnosno na njegovo organizacijsko legitimacijo ali politično prepričanje, marveč da bi v vsakem volilnem okrožju iz vrst najboljših zadrugar-

jev zbrali najbolj zavedne za kandidature.

S tem bi manifestirali svojo odločno voljo za izgraditev združništva med železničarji in dokazali vsem, da mora biti zadruga last vseh članov in prinašati koristi vsem članom brez razlike na desno in levo. S tem bi tudi dali najboljši odgovor raznim trgovskim in industrijskim krogom, katerim je združništvo trn v peti in bi tako okrepi lastno zadrugo, katere bi se posluževali v sreči in katera bi jim bila v zaslobo, ako jih zadene nesreča.

To je naše iskreno mnenje in izjavljamo vnaprej, da ne bo padla krivda na nas, ako do uresničenja takega nastopa ne pride. Nemogoče je v kaki ljubljanski pisarni deliti mandate v posameznih volilnih okrožjih med Petre in Pavle. Te pravice nima nikdo v Ljubljani, to pravico ima le članstvo v prizadetem volilnem okrožju.

Zamerimo oficielnemu vodstvu zadrage, da je tako zelo forsiralo članske sestanke. Komaj izide izred-

na številka »Zadrugarja« in par dni za tem se že vrše članski sestanki. To da misliti, da ima najbrže gotova skupina interes na tem, da bi v posameznih volilnih okrožjih z ozirom na določbe pravilnika o volitvah presenetila članstvo s postavitvijo gotovih kandidatov. Če je bil namen tak, se bô to maščevalo, ker mesto miru, sožitja in skupnega nastopa vseh sil v zadrugi, se bo nadaljeval prepir, ki bo škodoval zadrugi in zadrugarjem.

Vodilni ljudje okoli Akcijskega odbora, kakor tudi vodilni ljudje okoli sedanjega vodstva Nabavljalne zadrage naj trezno premislijo, predno se odločijo za boj, ker v boju so žrtve, ki jih je težko nadomestiti. Če je, odnosno če pride iz takega prehitro sklicanih volilnih sestankov pritožba, svetujemo upravnemu odboru, da razpiše nov sestanek in se ne oklepa mrtvih črk pravilnika.

Zadrugarji! Na volilnih sestankih imejte pred očmi interese zadrage in izvolite povsod za kandidata najboljšega zadrugarja!

Sprejem učencev v državno prometno železniško šolo v Beogradu

Za šolsko leto 1938-39 bo sprejetih v Državno prometno železniško šolo v Beogradu 75 moških kandidatov, ki izpolnjujejo sledeče pogoje:

1. da je državljan Kraljevine Jugoslavije,
2. da ima dovršenih najmanj sedem razredov realke, realne ali klasične gimnazije ali trgovsko akademijo s končnim izpitom,
3. da je telesno in duševno zdrav (spособen za 1. grupo železniške službe po pravilniku o zdravniškem pregledu prometnih uslužbencev),
4. da ni mlajši od 18 let in ne starejši od 22 let, če pa je odslužil kadrski rok, ne sme biti starejši od 23 let,
5. da ima odobrenje staršev odnosno varuha, da sme nastopiti železniško službo,
6. da je dobrega obnašanja,
7. da položi sprejemni izpit.

Prvenstvo pri sprejemu imajo oni z odličnimi ocenami in odsluženim kadrojskim rokom.

Sprejemni izpit se polaga iz:

- a) srbsko - hrvatsko - slovenskega jezika,
- b) aritmetike in geometrije,
- c) zemljepisja splošnega, a specialno iz zemljepisa Kraljevine Jugoslavije.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z din 10.— se morajo dostaviti v priporočnem pismu Upravi državne prometne železniške šole v Beogradu, Vojvode Mišića uli-

ca br. 2 najkasneje do 31. julija t. l. z navedbo točnega naslova prosilca in najbližje železniške postaje.

V prošnji je treba navesti: ime in priimek roditelja, njegov poklic, število družinskih članov. K prošnji pa je treba predložiti sledeče dokumente v originalu (pre-pise se ne upoštevajo):

1. zadnje šolsko spričevalo,
2. rojstni list,
3. izkaznico o državljanstvu, izdano na podlagi § 4 zakona o državljanstvu,
4. odobrenje staršev (varuha), da sme kandidat stopiti v to šolo, kakor tudi obvezo, da bodo povrnili nastale stroške, ako bi bil učenec izključen po svoji krivdi ali vsled neuspeha,
5. obvezo kandidata, za katero je besedilo predpisano,
6. hrastveno spričevalo za kandidate, ki ne pridejo direktno iz šole, v katerem mora biti točno navedeno: kje je bil in kaj je delal v času, od kar je končal šolo pa do predložitve prošnje za sprejem v Državno prometno železniško šolo.

(Tozadevne izjave so točno predpisane ter jih na željo pošljemo na dom).

Izjave morajo biti potrjene od pristojne policijske oblasti.

Sprejeti kandidati imajo v internatu šole brezplačno stanovanje in hrano ter dobe mesečno še din 100 v gotovini.

Predavanja se prične 15. septembra 1938.

Mednarodni pregled

Brezposelno zavarovanje železničarjev v Združenih državah. Kongresu ameriških Združenih državah je predložen zakonski načrt, glasom katerega bi sleherni železničar, ki bi postal brezposeln, užival brezposelno podporo in sicer bi dobil za vsakih 14 dni brezposelnosti podporo za 8 dni ter bi ista znašala od Dol. 1,75 do Dol. 3 na dan. (Za 14 dni brezposelnosti bi torej dobil železničar od Din 560 do Din 1250 podpore.) V fond za te podpore bi morala železniška podjetja prispevati 3% mesečne izplačilne liste, delavci pa bi bili prispevke prosti. Te podpore naj se uvedejo s 1. julijem 1939.

Minimalne mezde za delavce v ameriških Združenih državah. Z novim zakonom o minimalnih mezdah je določena v Severni Ameriki najnižja mezda za delavca po 25 centov na uro (Din 11), torej pri osemurnem delovnem času Din 88. Ta minimalna mezda se bo polagoma dvigala tako, da bi dosegla leta 1945 Din 17 na uro, odnosno pri osemurnem delovniku Din 136 dnevno. Parlament je istočasno sklenil, da morajo tudi železniške družbe za svoje delavce uvesti najmanj iste najnižje plače.

Skrašanje delovnega časa pri avstralskih železnica. Železničarji v Avstraliji imajo enotno organizacijo ter so se več let borili za skrašanje delovnega časa. Lansk leto so dosegli, da sme znašati najdaljša zaposlitev železničarjev v 14 dneh 88 ur. Letos so postavili nove zahteve in k upravni ni hotela ugoditi, so zagrozili s stavko. Na to je uprava ugodila v toliko, da je za kretniško, premikalno in čuvajsko osebje znižala delovni čas na 84 ur v 14 dneh.

Kako živimo pri nas? »Delavska Politika« je po glasilu zagrebške strokovne komisije objavila primerjalno statistiko, koliko se porabi posameznik živil na človeka in leto v posameznih državah. Številke se zelo zanimive ter jih objavljamo v izvlečku:

O porabi pšenice.

V državi pridelamo vsega 29,236.000 meterskih centov.

Na prebivalca in leto je porabimo:

pri nas	112 kg
v Bolgariji	207 kg
v Franciji	204 kg
v Belgiji	196 kg
v Italiji	185 kg

Če bi se porabilo pri nas na osebo 200 kg na leto, bi nam ostalo še vedno 18 milijonov 826.000 meterskih centov pšenice za izvoz.

O krompirju.

Krompir je kruh siromaak. Porabijo ga na leto in osebo

na Poljskem	943 kg
v Nemčiji	703 kg
v Belgiji	449 kg
v Holandiji	335 kg
v Norvegiji	312 kg
pri nas	50 kg

O sladkorju.

Sladkor je potrebno in izdatno hranivo. Na leto in osebo porabijo sladkorja:

na Danskem	58,5 kg
v Angliji	47,5 kg
v Združenih državah	47,2 kg
na Švedskem	46,3 kg
pri nas	5,5 kg

O kavi.

Na osebo in leto porabijo kave:

na Danskem	8,18 kg
na Švedskem	7,42 kg
na Norveškem	6,20 kg
v Belgiji	5,86 kg
v Združenih državah	5,86 kg
pri nas	0,57 kg

Pri prehrani sicer vplivajo nekoliko običaji in poraba še preprostejše ali manjvredne hrane na količino. Vendar so pa številke obupne in življenjski standard mnogo prenizek. Čuditi se moramo, kako se ljudstvo preživlja.

Te številke obenem dokazujejo, da pri nas ni konzumentov, ki bi imeli denar zanj ali pa nosijo stotisočake v — hranilnice. aKj ne, poslednjega še nismo opazili. Zato je pač edini izhod dvig konzuma z izboljšanjem prejemkov naroda, ker sicer mora ob teh razmerah narod propadati.